

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

De Irregularitate ex defectu scientiæ. Cap. XII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

prædictis, ne possint Ordines suscipere, quia quoad Ordines nullum Jus est contra illos. Eas autem particulares constitutiones esse legitimas, latissimè probat Escobar b in eruditissima disputatione de hoc argumento. De natis ab Hæreticis jam supra indicavi, me paulò post esse dicturum, cum de Irregularitate ex Hæresi.

§. II.

Quis dispenset in prædictis Neophytis?

1. SOLUS Pontifex. Qua ratione autem Episcopus possit indirectè dispensare, id est, declarare, &c. satis indicatum est in præcedentibus.

CAPUT XII.

De Irregularitate ex defectu Scientiæ.

§. I.

Quis eam contrahat?

1. ILLITERATORUM quatuor gradus facio. Primum, quo, quis tantum scit legere, & scribere lingua materna, nam, qui infra id, nimis est manifestum, omnino esse illiteratum.

2. Secundum, qui non solum materna, seu vulgari lingua, verum etiam Latina legere dicit, & scribere: At ad ea, quæ Latine scribit, legitur, intelligenda non pertingit.

3. Tertium, qui legit, scribit, intelligitque Latina, sed nec perfectè eadem intelligit, nec perfectè ea loquitur, intelligit tamen substantiam ejusmodi locutionis.

4. Quartum, qui hæc omnia perfectè intelligit, loquiturque, sed ad Doctoratum, sive Canonum, sive alterius facultatis, nec pervenit, nec ad illum propter ingenii hebetudinem, vel propter aliud, aspirare potest.

5. His quatuor gradibus distinctis tutam dabimus, Deo favente, de Illiteratorum Irregularitate doctrinam. Nam, quia Gibahnus e hos quatuor in duos tantum gradus contrahit, minus rectè, quia benignè nimis, de hac Irregularitate locutus est.

6. Porro illiteratus primo d gradu, multò magis e infra ipsum est omnino Irregularis, du-

rante tamen ejusmodi imperitia: & meritò, quia is non potest ea præstare, quæ pertinent ad ministeria Ordinis, quæ Latina passim scripta leguntur. Unde, tum, qui sic ordinat, tum qui sic ordinatur peccat graviter, & insuper ipse sic ordinatus, ill. cuiè Ordines exercebit,

7. Excipe primam Tonsuram cum Rebuffo. Nam, si quando Episcopus adverteret, puerum initiandum scientem dumtaxat legere, & scribere materna lingua, ejusmodi esse indolis, atque in iis circumstantiis, ut facillè credi possit, fore brevi aptum ad scientiam majorem, ordinare illum sine incommodo posset. Vide mox paragr. secundo n. 1.

8. Illiteratus in secundo gradu non est Irregularis, seu ineptus ad Minores Ordines, est tamen ad Majores propter rationem modo n. 6. indicatam. Confirmatur ex Textu, b in quo Pontifex deponit Episcopum à muneris Pontificii executione, & administratione, quia idem Episcopus confessus est, se nunquam Grammaticam dedicisse, & nec, vel Donarum legisse. Si ergo Episcopus à suscepto Episcopatu removeretur ob ejusmodi illiteraturam, quantò magis removeretur quis ab Ordinibus nondum susceptis?

9. Illiteratus in tertio gradu cum variam habere latitudinem possit, arbitrium erit penes Episcopum inspectu sui subditi judicare, an tantam is habeat litteraturam, quanta requiritur ad singulos Ordines; cum certum sit pro Minoribus minorem peritiam, pro Majoribus majorem exposci. Id aliquanto distinctius explicabitur mox in seq. §. ex Trident.

10. Illiteratus in quarto gradu non est Irregularis: imò ipsa praxis docuit, ad Ordines etiam Majores non requiri, nec Doctoratum, nec tantam scientiam, quanta consuevit esse in Doctore.

§. II.

Quid Tridentinum circa prædictam litteraturam explicuerit?

1. HÆC in universum ferè dicta reddidit Tridentinum clariora, quando unicuique Ordini suum peritiæ gradum affixit, sic enim habet. c

Pro prima Tonsura sciat Tonsurandus legere, & scribere, & rudimenta Fidei. Notat autem hic Sanchez d sufficere, si sciat legere, & scribere lin-

a Rebuff. de pacif. poss. n. 27. & 29. Glossa C. precipuum dist. 34.

b C. Quævis, de astate, & qualitate.

c Trid. ses. 23. c. 11. 13. & 14. de Ref. d Sanc. in consil. l. 7. c. 1. dub. 45. n. 13.

re lingua vulgari: quod certè est quid amplius, quam quod diximus §. præced. n. 7. cum Rebutfo pergit Trident.

2. Pro Minoribus Latinam linguam intelligat.

Et profectò in bonæ indolis pueris, quando spem præ se ferunt majoris literaturæ adipiscendæ, potest præsumi, Tridentini mentem non fuisse, eos excludere, si non rectè intelligant, quæ rectè latina legunt, Spes enim illa potest æquivalere necessariæ dispositioni. Confirmatur, quia video, ejusmodi esse præxim, Unde bene Turretremata a cum aliis dicit, puerum, qui pro ætate didicit, ostenditque, pro tempore proficere posse, non debere appellari illiteratum. Redeo ad Tridentinum.

a Turree.
b Gemin.
c. Illiteratos dist. 36.
Innoc. C. In
junctis de
Electio.

3. Pro Subdiaconatu (inquit) & Diaconatu literis, & iis, quæ pertinent ad eos Ordines, quos suscipit, exercendos sit instructus.

Pro Sacerdotio eas habere literas, quibus possit docere Populum de his, quæ ad salutem sunt necessaria, sciatque administrare Sacramenta.

4. Non tamen puto oportere, ut in idoneus sit ad Confessiones excipiendas, tum, quia non omni Sacerdoti imponitur, nova debet ex eodem b Tridentino approbatio, novumque examen accedere. Favet ejusmodi Sacerdotibus non admodum peritis ea S. e Augustini monitio, quæ ait, non esse corrigendos a hereticis, sed piè tolerandos illos Antistes, vel alios Ecclesiasticos Ministros, qui fortè cum Barbarismis, & Solæcismis Deum invocant, vel eadem verba, quæ pronuntiant, non intelligunt, perturbateque distinguunt, modo hi sententiam intelligant. Hæc Sanctus, & Pius

b Trid. l. c.
c. 15.
c S. Aug.
velatus in
c. Sedulo
dist. 38.

d Menoch.
de Arbitr.
lib. 2. casu
425. sine
cui adde

Gloss. d. 55.
C. Prife. &
ead. Gloss.
d. 57. c. 1.

e Zanc. in
cons. l. 7. c.
1. du 45. n.
11.

f Trid. ses.
24. c. 12. de
Reform.

Doctor, Licet autem hic sermo sit de jam promotis, ducere tamen hinc aliquale argumentum poterit prudens Episcopus, pro promovendis.

5. Illud etiam est indulgendum, ut, quando initiandus est necessarius pro aliquo oppido, ubi sapienter habere Episcopo non datur, possit, (ut observat rectè Menochius d) minori prædictis peritia promoveri.

6. Si hac occasione scire aveas, quæ nam literæ requirantur ad Beneficia, sive Majora, sive Minora Ecclesiastica, lege Canonistas in C. Cum in cunctis, de Elect. Castropal. Gasiam, Lotterius, Azor, in propriis Tractatibus de Beneficiis, & aliquid tangit Sanchez, e nec omittatur Tridentinum. f

Quanam scientia requiratur in Religioso
initiano?

Quoniam Pontifex prohibet, ne Episcopi Primam Tonuram conferant illiterato, nisi fortè Religioni nomen det, ideo colligunt aliqui Recentiores, tum pro Prima Tonura, tum pro aliis, quibuscumque Ordinibus, atque adeo pro Sacerdotio, minorem scientiam, requiri in Religioso, quam in Sæculari. Addunt, cum Religiosus versetur sæpè cum valde doctis, facile illum ipso usu peritorem reddi posse.

Equidem scio à multis a id tanquam probabile doceri. Verum ego cum Ledesma b illis acquirere nequaquam, propter sequentes rationes, vel nolui, vel non potui.

Primo, quia id nullo Jure, sed omnino gratis docetur, in d in Tridentino e sic præcipitur.

Regulares, nec in minore ætate, nec sine diligenti Episcopi examine ordinentur, privilegio quibuscumque, quoad hoc, penitus exclusis.

Profectò, si diligens examen eum Religiosis est habendum, quæ ratione exigua doctrina in illis erit satis? Ad exiguam doctrinam inveniendam diligenti examine non est opus.

Secundo, quia hæc nostra ætate non minus à Sæculari, quam à Religioso, ne dicam multo amplius, requirunt instrui Fideles, & æquale periculum est in utrisque, tum errandi in docendo, tum errandi in Sacris ministeriis peragendis.

Tertio, quia non loquuntur consequenter Contrarii, ipsi enim cum explicant, quid satis sit, literarum pro Religioso Sacerdote, dicunt, sufficere, ut is bene legat, & pronuntiet (ut que Latine) & item, ut mediocriter Latine Sermonem intelligat. At ego affirmo, fieri non posse, ut quis hæc habeat, qui sit aptus, sive Religiosus sit, sive Sæcularis, ad Sacerdotium, ad arbitrium tamen Episcopi, cui id remissum paulò ante §. 1. n. 8. & §. 3. n. 5.

Quarto, quia Contrariorum rationes facile diluantur, nam Textus ab ipsis allatus a. 1. qui loquitur de sola Prima Tonura, non est ad alios Ordines extendendus, siquidem homini Religionem ingredienti, qui ob ipsam ingredi sum tunc Ecclesiasticus, facile concedatur prima Tonura, quæ nihil amplius facit, præter quon constituat in eodem statu Ecclesiastico: At in

a Henr. 7.
l. 1. c. 1.
b Portella in
du. Reg. 7.
Or. Sacre
6. Glan. de
Cef. V. qua
runt. Obli.
de irreg. c.
3. q. 3. n. 1.
sine & pro
bad. cuius
que potest
Dionys. 1.
rr. 10. n.
29. & p. 4.
rr. 2. n. 7.
Castro. l.
6. de Conf.
p. 10. n. 3.
b Ledesma
in sum.
T. 1. n. 1.
Ord. c. 7.
cons. 4.
c Trid. ses.
23. c. 12. de
Reform.

aliis Ordinibus ad altiore gradum ascenditur.

Ad id, quod additur. Respondet, etiam patrem conuictum cum Doctis habere Sacerdotem Sæcularem, si suo officio non desit, vocandi semper in Ecclesijs. Preterea nullum Episcopum inuenies, qui te velit promovere ad Sacerdotium ob solam spem, quod Patrem, Fratresque germanos habeas, qui te continuo instruant. Instructos Sacri Canonibus, & præcipue Tridentinum requirunt, non instruendos.

Non autem esse tam rigidus, volo, ut non approbem illa duo, quæ merito approbat

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

Majol. a

ab examine prædicto promovendi ex societate, omnesque fere Religiones contendant, hoc idem Privilegium ipsis per communicationem fuisse concessum (id, quod meum, nunc decernere, non est) ideo solum Episcopis dico, eos posse acquiescere examini, seu approbationi factæ à Superioribus Religiosis promovendis, sicuti acquiescere idem Episcopus solet suis propriis Examinatoribus. Id autem dico, quando Episcopo moraliter constat de sinceritate, & diligentia dictorum Superiorum. Quod addo, quia nimis frequenter adverti, Superiores plus æquo esse in re hæc indulgentes suis Religiosis, cum tamen ipsos Religionum Prælatos respiciat Præceptum Tridentini, ut diligenter examinent promovendum.

§. V.

Quia dispenset in defectu Scientiæ?

1. Si constet, esse quempiam illiteratum sine eo gradu, quo §. 1. dictum est, statim constabit, eum esse Irregularem ita, ut nemo illum dispensare, nisi summus Pontifex, possit. At, quia, ut in simili supra notavimus, sæpe Episcopo declarare conceditur, imperitiam non esse in eo gradu, qui constituit hominem illiteratum, atque adeo Irregularem, ideo poterit tunc Episcopus eundem ad Ordines promovere.

CAPUT XIII.

De Irregularitate ex mala Usurpatione Baptismi.

EX aliorum Sacramentorum abusu nulla a Castrop. oritur Irregularitas, præter Baptismum, de Conf. d. & Ordinem, de quibus jam brevem tractationem aggredior. 6. p. 16. Laym. l. 1. p. 5. c. 2. Suar. d. 42. de Conf. scilicet 2.

§. I.

De Baptismo male suscepto.

1. Qui Baptismum (utique validum) ab hæretico scienter extra calum necessitatis recipit, Irregularis est. 2. Dixi (scienter) nam, cum Infans (quicquid dicat Majolus) tum Adultus, qui hanc prohibitionem nescit, sicuti excusatur à culpa, sic & excusatur ab hac poena. b Suar. 3. p. T. 3. d. 35. §. 6. sine Thef. de penis Eccl. p. 2. ff. Bapt.

G

3. Dixi

§. IV.

De Examine Ordinandorum ad cognoscendam eorum peritiam.

1. Juxta Tridentinum, e ut diximus, omnes, etiam Regulares, sunt diligenter examini subdendi. Circa quod, cum declaratione non indigeat deo adverte dumtaxat.

Primo, si ordinandus sit aliunde notus, posse examini non subijci, ut notat recte Sanchez. Immo convenientius fore, puto, si ille non examinatur, quando eius certa peritia est, ut nimirum intelligant omnes, benigne, immo, & cum decore excipi ab Ecclesia, Sapientes.

Secundo, Regulares ex vi Tridentini citati subduntur examini Episcoporum, ut probat Castropal. e non obstantibus eorum privilegijs. Tamen, quia post Tridentinum adest Privilegium Gregorii XIII. quo videtur eximi

Tamò in re de Sacri monestrio.